7de Jaargang. Curaçao den 14n Juni 1890 N° 337

# AMIGOE DI CURAÇAO

## WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

*Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.*
*Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.*
*Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—*
*Afzonderlijke nummers fl. 0,25.*
*Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50. voor elken regel meer fl. 0,07½.*

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.
UITSLUITEND AGENT VOOR EUROPA:
P. JOLY & J. MARTIN,
66, RUE LAFAYETTE. PARIJS.

*E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.*
*Su prijs di Abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagar padilanti.*
*Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10,— pa anja.*
*Un number só fl. 0,25.*
*Un anuncio di 1 té 7 regel, fl 0,50 cada regel mas fl. 0,07½.*

## Stanley te Londen.

Nergens is de beroemde reiziger onzer dagen bij zijn terugkeer met meer enthousiasme ontvangen dan in Engelands hoofdstad, van waaruit hij vier jaren geleden zijn ontdekkingstocht was begonnen. Het schitterend feest voor hem in de koninklijke sociteit, Albert Hall, te Londen bereid, levert daarvoor een sprekend bewijs.

Acht duizend personen, allen met den prins en de prinses van Wallis aan het hoofd behoorende tot de grootste en geleerdste kringen waren door vergaderd en vingen daar met de grootste aandacht het verhaal van Stanley's fabelachtigen zwerftocht uit zijn mond op.

Een vol uur lang gaf de reiziger verslag van zijn ondekkingen en de anders zoo stroeve en harde spreker sloeg daarbij bijwijlen een zoo poëtischen toon aan, dat hij de geheele Vergadering meêsleepte.

Uit dat verslag blijkt, dat de wetenschap en vooral de geographische wetenschap verblijdend is vooruitgegaan. Het Maangebergte, zoolang het slechts in de verte vermoede hoogland, is thans even bekend als de Zwitsersche Alpen. De dwergen, door Herodotus beschreven, en die men meende te moeten rangschikken onder de vele verdichtselen der oudheid, hebben lange gesprekken gevoerd met Stanley en diens reisgezellen. Een tocht van 6000 mijlen legde hij af in 987 dagen, waarvan hij er 500 in het kolossale woud van Middel-Afrika doorbracht en 487 in de graslanden. Het woud, dat hij doortrok, waar nog nooit de voetstap van een Europeaan gestaan had, is 621 mijlen lang en 517 breed, heeft eene oppervlakte van 321,057 vierkante mijlen, is dus even groot als het Duitsche Rijk met Denemarken en Nederland zamen. De reusachtige boomen, welker takken ineen gegroeid zijn, vormen een koepel van twijgen en gebladerte, waar de stralen der zon, die buiten het bosch schittert en verzengt, slechts zichtbaar zijn als een witte zomerdamp van zacht licht, hier en daar schijnende, op sommige plekken slechts eene schemering, en als het mistig of regenachtig weder is, kan men er over dag niet in een boek lezen. 's Avonds en 's nachts is het er pikdonker; het licht van maan en sterren dringt niet door dat eeuwenoude loofdak. Niet alleen de planten, ook de dieren hebben hier een lang leven. Olifanten, nijlpaarden en krokodillen worden 400 jaar oud, de de schilpad 100, de buffel 50, en menige vogel, als de ibis, de reiger, de flamingo en de adelaar van 60 tot 100. De dwergen in dit bosch, met lichtbruine huid, leiden een zwervend leven; zij zijn uitnemende jagers en timmerlieden, hetgeen uit hunne ongeveer 100 houten dorpen blijkt. De hoogste top van het sneeuwgebergte, de Ruwenzori, is 18- à 19,000 voet hoog; deze bergketens sluiten de vallei der rivier de Semliki in, die het Albert-Nyanza-meer verbindt en leidt naar een der bronnen van den veelgenoemden Nijl. Deze rivier verzandt echter, gelijk ook de Fransche missionarissen gedurende een verblijf van 13 jaren den waterspiegel van het Victoria-Nyanza-meer twee voet hebben zien dalen. Het 6000 mijlen lange zuidelijke gedeelte van het Victoria-Nyanza-meer is thans ook door Stanley geëxploreerd Afrika is niet langer het donkere werelddeel; het kan op kaart gebracht worden als een bekend land, en die kennis hebben wij te danken aan de verbazende wilskracht van den onvermoeiden Africanus onzer dagen.

Doch laten wij hem zelf aan het woord, waar hij zijn tocht door het ontzettende woud beschrijft, zooals de Londensche correspondent van het *Handelsblad* ons dit mededeelt:

„Dag op dag, week op week, van zonsopgang tot avondschemering, met rusturen omstreeks den middag, moesten wij ons stap vóór stap een weg banen door de vele honderden mijlen, die het grootste en ondoordringbaarste van alle maagdelijke wouden bedekt. De boomen zijn ineengestrengeld door de kracht van een tropische zon. De atmospheer is met allerlei giftige dampen bezwangerd, er heerscht een benauwend, droefgeestig stemmend schemerlicht. Na een maand hielden wij stil, om rust te genieten. De inboorlingen, die zich steeds op een afstand hielden en onze vragen om inlichtingen ontwijkend beantwoordden, komen bij ons, en wij vragen hun of er nergens een land ligt met vee en weiden, doch zij schudden ontkennend het hoofd, blijkbaar verwonderd dat wij van een wereld spreken verschillend van die in welker midden wij ons thans bevinden, anders dan dat eeuwig, eindeloos woud. Wij zoeken met veel moeite een grasssprietje en houden het omhoog. „ Hoe, geen veld, geen klein stukje land met iets als dit groeiend?" „ Neen, " zeggen zij en schudden medelijdend het hoofd over onze domme vraag. „ Alles als dit, " voegen ze erbij en wuiven met de handen boven het hoofd en wijzen naar de kruinen der boomen, die zich daar onontwarbaar dicht ineenstrengelen. „ Alles boomen, boomen, boomen! " En de boomen, dicht op elkander gedrukt, weefden hun takken en kruinen ineen, en hun bladeren vereenigden zich tot een dak, dat elken lichtstraal onderschepte.

„ Toen mijn zwarte mannen dit hoorden, waren zij ontmoedigd. Tot dusverre hielden zij het woud wel voor groot. Zij waren er op voorbereid, dat zij er een paar weken in moesten doorbrengen, doch ten slotte zouden die paar weken een aangename afwisseling in het leven van afrikaansche reizigers brengen. De paar weken waren reeds lang verstreken, en nu vernamen zij dat het woud eindeloos was. Mijn zwarte dragers kenden weinig godsdienst, maar een der weinige godsdienstige overleveringen, die zij hadden, was, een onduidelijke voorstelling van een groot, eindeloos stuk land, dat in het Oosten lag en dat donker en donkerder werd, tot dat men eindelijk aan een reusachtige slang komt, die de wereld omgordt. Zij dachten zich op weg naar die slang; zij waren in dat akelige, bedompte, donkere land, waarin de schemering van ochtend tot avond, de mistige, stinkende atmosfeer, de eeuwig druppelende boomen, de verschrikkelijke stilte te midden van het eeuwige plantenleven het hart bij dag bedrukken, en waar de ratelende donder en de vurige bliksemschichten het akelige van den nacht vergrooten! En wanneer de zwarte dragers des nachts in hun hutten lagen ineengedoken, in tastbare duisternis, met den donder rommelend boven hun hoofden, met bliksemschichten, die een spookachtig, snel komend en snel verdwijnend licht over het donkere woud spreidden; wanneer de storm in de kruinen der boomen giert, het woud kraakt en de houten reuzen dreunend en ploffend nedervallen, wanneer het geheel bruist, raast en dondert als een woedende zee,— behoef ik u te zeggen welke schrik dan het hart mijner dragers beving?....

„ Wanneer de ochtend komt, de officieren hun fluiten en trompetten laten weerklinken en de toebereidselen voor den marsch worden gemaakt, vergeten de armen voor een oogenblik de *horrors of the night*. Doch wanneer ze met hun bijlen opnieuw den eindeloozen strijd tegen slingerplanten en struikgewassen beginnen, maakt de ontmoediging zich opnieuw van hun hart meester, en zij vragen morrende: „Hoe lang zal dit duren? Moeten wij dag aan dag voortzwoegen in deze eindelooze wildernis, in die grenzenlooze duisternis, totdat wij nedervallen en rotten te midden van verweerende planten?..."

Na vijf maanden kwamen zij aan een vruchtbaar weiland, en het geheele reisgezelschap, voor zoover het gespaard bleef, „ huppelde als kinderen door het welige gras. "

Na de beschrijving der ondekte streken stelde Steanley de vraag, wat voordeel zijn expeditie nu wel opgeleverd heeft. Een groot voordeel, antwoordde hij, voor de geheele menschheid. Is de wereld niet rijker geworden sinds het weet, dat daarginder 10.000.000.000 boomen staan, dat er onuitputbare gom- en caoutchoucbronnen zijn, dat de natuur daar wegen heeft aangelegd voor de scheepvaart, waardoor die schatten kunnen bemachtigd worden, en dat de dag zal komen, waarop de wezens, die dat groote woud bewonen, met vreugde zullen ontwaren, dat ook zij tot een hooger leven op kunnen stijgen dan het plantenleven, hetwelk zij nu leiden?

**FEUILLETON.**

## Tiddo Winnengha

**1277.**

*Continuación.*

Vesper a caba i como tabata birando anochi, cada hende a sali pa bolbe nan cas, camina ardor di kachel tabata doena e apartamento un color rosá. Ayi un mesá grandi tabata prepará coe un cargamento di toer cos dulce. E tata di cas, trankilamente sintá riba un banki banda di kachel, tabata observá, coe satisfacción di su alma, alegria inocente dje jioenan chikito, coe gusto él tabata paga atención na nan conversación i él tabata papia coe esnan más grandi, jongotá rondó di candela cerca dj'éle, di e ninjo Hesús, di pesebre di Bethlehem i dje wardadornan, ó també dje gran i bondadoso emperador, koe tabata colma Friesland coe tanta bondad.

E mama di cas tabata ocupá na bai bini, afin di atendé na e invitadonan impaciente pa él tambe participá den wega dje muchanan ó pa él canta un ú otro himno santo. Hasta di mas pobercito hende a festehá e anochi ayi; pasobra lágrima a seca na wowo di desgraciadonan, pobernan a loebida nan miseria i necesidad, mirando e regalonan koe Ipma i su hermosa roemán muhé a manda pa nan.

Tan grandi alegria i regociho di toer hende tabata, koe ningún di nan no a haci caso di e viento pisá koe a lamantá fó di Noordwesten, i koe pa instante tabata birando peó i peó. Coe furia i coe un forza irresistible él tabata bari lamar manda contra dyknan di Eems. Luna na cielo tabata clá, ma rondoná di un circulo color di sanger. Un cantidad di nubia chikita tabata coeri pasa riba dj'éle, te koe porfin un nubia pisá i diki a tapá su luz i a larga mundo sumergí den un oscuridad profunda. E ora ayí firmamento a keda cubrí coe un velo pretoe i hasta sneeuw, haltoe riba tera, a perdé completamente su blancura. E batalja di lamar furiosa contra e dyknan tabata terrible, espantosa. Coe crueldad i sin piedad él tabata boela bin golpeá contra e tahamarnan koe tabata cortá su pasonan, ma pa esai él a trata di miná su enemigoe poco poco. Ma ayá e dyknan a keda firme manera baranca, i nan tabata bofón dje marehadanan cruel i impotente, koe gritando tabata atacá nan di nobo.

Ningún hende no a tribi hala cara mira e combate den e dos elemento di naturaleza; hasta páharanan di lamar, toer sustá i yen di miedo, tabata grita, bóela bai tera adén, afin di busca un asilo contra e tempestad destructora; i gracias na e luz corrá di luna bo por a observá únicamente un ú otro vigilador di dyknan camná bai bini, manera spoki koe a sali promer koe mei anochi pa bin spanta hende.

Pa 11 ora kloknan di torenchi di Jansum i Reyde a coeminsá repicá pa avisá toer hende koe peligro tabata aumentá más i más. Cada cual a sali e ora ayí i nan a gloriá nan curpa na vista di e escena dolorosa. Hombernan a cohé nan instrumentonan i nan a dirihi nan paso na e puntonan amenazá. Dyknan di Eems, rondó di Reyderland tabata duroe i firme para ainda, ma ya él a recibi gran danjo. Aki aya nan tabatin di tapa algun gohera; mas ayá ainda otro más i entretanto lamar tabata creciendo i cada instante viento tabata birando más furioso.

Alegria i regocijo di toer hende a trocá na tristeza i lágrima, i e coerimentoe bai bini pa carga paloe, piedra, tera pa repará e danjonan, tabata yena e oscuridad coe un boroto lúgubre. Morto di susto e pobercita mamanan a despertá nan jioe fo di sonjo pa nan primi nan, podiser pa di última bè contra nan corazón materno, pa huntoe nan arrodijá delanti di imagen di Jesús, i pa nan implorá intercesión di Sint Donatus den e calamidad ansiosa.

Ma sabiduria impenetrable di Dios a disponé di otro modi........ Como di golpi un donder koe a cai i koe a keda ta lora, a temblá hinter mundo; torenchinan a sacudi, daknan a basjá den, paloenan a ranca, i e vigiladornan di

"Als christelijke natie, riep de redenaar volgens het verslag van den *Moniteur de Rome* uit, moet gij u verheugen, dat het goud, aan die expeditie door u gewijd, gediend heeft, om meer dan vierhonderd mannen, vrouwen en kinderen aan de slavernij te ontrukken; 290 Egyptenaren heeft het naar hun vaderland teruggevoerd; een landvoogd, die met duizenden moeilijkheden worstelde hebt gij daardoor het leven,—een moedig kapitein en onderzoeker aan zijn italiaansche landgenooten,—een grieksch koopman aan zijn huisgenooten teruggeschonken. Ik ben overtuigd dat gij evenmin uwe edelmoedigheid betreuren zult als ik mijn arbeid. Als mannen der wetenschap moet het u een voldoening zijn, dat uwe geographische kennis aanmerkelijk is uitgebreid. De rivier Arouhouimi is nagegaan langs haar geheelen loop; de uitgestrektheid van het groote wond is U bekend; gij weet de verbinding tusschen de beide meren, de lengte van den AlbertijnschenNijl, de klassieke rivier, waarvan Alexander, Cambyses, Cesar en Nero de bronnen wenschten te kennen. Gij kent den Nijl nu tot aan zijn eersten oorsprong: het hooge Maansgebergte, dat men sinds den tijd van Homerus te vergeefs zocht, is heden beklommen en op zijn plaats gezet; het schoonste gedeelte van Afrika heeft men doorreisd en voor 't eerst beschreven. Wij weten nu dat er in die ontzettende ruimte geen bunder grond ligt, wat geen nuttige verovering zou kunnen zijn; ten slotte, wij hebben de engelsche bezittingen uitgebreid, tot aan de oostelijke grenzen van den onafhankelijken Congo-staat; wij hebben duizenden verkanten mijlen gronds voor U veroverd. Toen wij uitrokken beloofden wij U zoo weinig mogelijk kwaad en zooveel goed mogelijk te doen. Nu hebben wij U in breede trekken geschetst, wat wij gedaan hebben en wachten nu uwe goedkeuring."

Toen de redenaar onder levendige toejuichingen weer had plaats genomen, stond de prins van Wallis op hen te bedanken voor en geluk te wenschen met zijn treffende rede. De naam van Stanley, zeide hij, zal een eereplaats innemen in de rij der groote reizigers en weldoeners der menschheid. Na Stanley's verdiensten in bijzonderheden in het licht geplaatst te hebben, verzocht de prins de achtbare Vergadering eenstemmig haar dank te betuigen aan Stanley en zijn moedige reisgezellen.

Daarop nam de hertog van Edimburg nog het woord en bracht den gevierden reiziger vol geestdrift zijnen dank.

Na een korte toespraak van den president der Vergadering reikte de prins van Wallis de eeremedaljes over aan Stanley en zijn reisgenooten: luitenant Stairs, dr. Parke, kapitein Nelson, en aan Jephson en Bonney.

Toen de president de zitting ophief trad de prinses van Wallis op Stanley toe en drukte hem vol warmte de hand; eveneens deden alle leden van het koninklijk hof, die tegenwoordig waren. Daarna verwijderde zich de ontelbare menigte, die de Royal-Albert-Hall vulde, in weinige minuten door de honderde uitgangen. En daarbuiten stonden reeds uren lang duizenden het oogenblik af te wachten, waarop de held van dit schitterend en onvergetelijk feest naar buiten zou treden.

## NIEUWSBERICHTEN.

### CURACAO.

Bij Gouvernements beschikking dd. 3 dezer maand, is de Heer H. K. A. Michelsen, toegelaten en gerechtigd verklaard als translateur en interpreteur in de *Nederlandsche* en *Hoogduitsche* taal.

---

Publieke inschrijving wegens de levering aan 's Lands magazijn alhier van:

*p<sup></sup>r m. 3000 k. g. tarwemeel* benoodigd tot het bakken van brood voor het Garnizoen enz.

Gegadigden gelieven *a. s. Dinsdag, den* 17 dezer uiterlijk tot en met het vallen van het middagschot hunne inschrijvingsbiljetten vergezeld van monsters van eene hoeveelheid van minstens 1.5 k. g. meel, in wit papier gewikkeld, ter Administratie van financiën in te leveren: zullende de biljetten waarin de merken der vaten niet vermeld, de aan te biedene prijzen niet duidelijk, of wel doorgehaald of veranderd zijn, niet in aanmerking komen: voorts wordt bekend gemaakt dat voor *tarra* per vat zal afgetrokken worden het gemiddeld gewicht van drie der vaten en dat de toekenning binnen 3 maal 24 uren na de inschrijving zal plaats hebben.

De belanghebbenden kunnen bij de opening der biljetten tegenwoordig zijn of wel zich doen vertegenwoordigen.

De gunning houdt het Bestuur zich voor en de leverantie zal geschieden overeenkomstig de bepalingen vervat in de Gouvernements beschikking van den 10 September 1853, No. 470 PB. No. 5.

---

De Nederlandsche Paketschoener "Gouverneur van den Brandhof" zal den 16n dezer maand naar de eilanden St. Martin, St. Eustatius en Saba vertrekken.

De mails worden op den vertrekdag om 2 uur des middags gesloten.

---

*Lijst van brieven, die onbestelbaar zijn bevonden:*

Johanna de Bruin, Avelino Briceño, Carlota C. de Goico, Dolores G. de Locarno, Isabel Teresa Mepas.

---

In zake der beruchten diefstal, waarover wij veertien daag geleden een bericht plaatsten, vertelt men dat de politie de doosjes bij de ontvreemde juweelen behoorende en met deze door de dieven medegenomen gisteren heeft gevonden.

### NEDERLAND.

Den 20 Mei had in het Hotel *des Indes* de overhandiging plaats van het geschenk aan den heer mr. Keuchenius, afgetreden minister, waarvoor op initatief van de *Standaard* bijdragen waren bijeengebracht.

De deputatie, waaronder ook de minister Lohman, was gekozen uit de besturen der Christelijke vereenigingen hier te lande.

De toespraak bij overhandiging van het geschenk werd gehouden door dr. A. Kuyper, die er op wees hoe geenszins eene politieke demonstratie bedoeld was, maar alleen het schenken van een bewijs van broederlijke sympathie voor de kloeke en cordate wijze, waarop de heer Keuchenius èn als lid der Kamer èn als minister voor de belijdenis van den Christus was opgekomen.

Het geschenk bestaat uit een gebeeldhouwde boekenkast, met twee caryatiden voorstellende figuren, op de zijde en waar boven het borstbeeld in brons van mr. Groen van Prinsterer prijkt. De boekerij zelve bestaat uit eene verzameling van geschriften van "getuigen des Heeren" uit alle eeuwen en landen, de levende auteurs uitgezonderd, en wel met name van Augustinus, de Waldenzen, Wicleff, Luther, Calvijn, Bullinger, het Martelaarsboek, à Lasco, Taffin, Moded, Datheen, Prins Willem van Oranje, Marnix van St. Aldegonde, Beza, Maccovius, Molinaeus, Aaudartius, Perkins, Acta Synodi Dordr., Petri, Trigland, Gataker, Goodwin, Wittewrongel, Voetius, Bayly, Poudroyen, Goes, Hallius, Cowper, Love, Vermeer, Gargon, Lodensteyn, van den Honert, à Marck, Boston, Koelman, Fruytier, Hoornbeek, Owen, Saldenus, Witsius, Brunings, Bunyan, Barueth, Brahé, Rotterdam, Van Houte, Comrie, Van der Groe, Hellebroek, Smytegelt, Ridderus, Guthry, Bilderdijk, Kohlbrügge, Molenaar, Van der Kemp, Philpot, Groen van Prinsterer, Krummacher, de Liefde, Da Costa, Capadose, Wormser, Koenen, Van Oosterzee, Chantepie de la Sausaye, Esser en Ten Kate. Al deze werken zijn in antieke banden gebonden. Onder de planken is een diepe lade, waarin links een keurig gebonden exemplar van den bijbel en rechts een album met de namen der gevers en een catalogus van den geschonken boeken.

**Ned.-Indie.** — Een brief uit Atjeh in de *Javabode* gedagteekend: Kota-Radja, 24 Maart deelt het volgende mede:

De Atjehers hebben thans ook eens de waarheid van het spreekwoord: "die een kuil graaft voor een ander, valt er zelf in" kunnen ondervinden. Hun ijzeren vuurmond, de trots hunner artillerie, dat zij, gelukkig tot heden nog zonder eenig succes, bij enkele posten in batterij brachten, dat schoone stuk bestaat niet meer. Voor Siroen, waar het voor eenige dagen aangewend werd, moet het na een viertal granaatschoten uit elkaar gesprongen zijn, waarbij eenige Atjehers gedood en zwaar gewond werden. Te verwachten is het dus, dat wij voor geruimen tijd van vijandelijk artillerie vuur verschoond zullen blijven. Wel moeten nog eenige vuurmonden in hun bezit zijn van grooter kaliber, doch zij missen de daarvoor benoodigde projectielen. Nog is een gat in hun voorraad buskruit geslagen. In de nabijheid van Ketapan Doea, waar zij in een magazijntje hun voorraad buskruit bewaarden en te gelijk de aanmaak van nieuw plaats had, moet het onvoorzichtig omgaan met vuur de oorzaak geweest zijn, dat hun voorraad in de lucht gevlogen is.

In het algemeen eischt de beriberi weer menig offer, zoowel aan geëvacueerden als aan dooden.

Het stelsel van bewaken der spoorbaan zal weder eenigszins gewijzigd worden, en spoedig zullen wij onze rollende hinderlagen weer terugkrijgen, waartoe daarvoor expresselijk vervaardigde wagens verwacht worden. Daar de behandeling van het geweer in die beperkte ruimte zeer lastig is, worden de daarin verblijf houdende manschappen met cavallerie-karabijnen gewapend. Tot dit doel is een veertigtal Karabijnen van Batavia aangevraagd en worden thans reeds kader en manschappen bataljonsgewijze in de behandeling van dat wapen en het schieten tot op 100 pas geoefend.

### BUITENLAND.

**Frankrijk.**—De Franschen ondervinden in Tonkin hetzelfde als wij in Atjeh. Het volgende bericht heeft wel iets weg van een rooverroman.

Uit Haiphong wordt gemeld dat twee Fransche kooplieden, Roque en Costa, gevangen genomen werden door een Chineesche rooverbende, aan wier hoofd een zekere Lun-Ky staat, een onbeschaamde struikroover van even 20 jaar. Zij werden voor de keuze gesteld: onthoofd te worden of een losgeld te betalen van ƒ 120,900, benevens 100 stukken zijde en 12 horloges.

De Fransche resident te Dongtrein, van de zaak verwittigd, begaf zich voorzien van de som en genoemde artikelen naar het kamp der roovers: hij was vergezeld van een korps mariniers. De resident wilde korte metten maken, het losgeld betalen en de gevangenen medenemen. Lun-Ky echter wilde hem en zijn geleide niet nabij het kamp dulden. Hij stond er op, dat alleen de resident met een tolk en zoovele manschappen als noodig waren om 't geld en de artikelen te dragen, het kamp naderden. En zoo geschiedde.

Een der luitenanten of adjudanten van den rooverchef telde nauwkeurig den schat na, die in 5 kisten werd aangedragen en maakte zelfs aanmerking op de zijde, die naar zijn oordeel niet fijn genoeg was. Toen hem verzekerd werd dat dit de fijnste zijde was, die te Haiphong was te krijgen, liet hij zich gezeggen. De Fransche resident stond, terwijl de losprijs onderzocht werd, in een kring van 400 bandieten, allen op de knie, met geladen geweren op hem en zijn klein geleide mikkende en gereed om bij het minste teeken los te branden.

Toen de losprijs in bezit genomen was, trokken de roovers bedaard met hun buit af naar het gebergte.

---

dyknan a sali na careda, gritando:"; cada cual salba su curpa! ; misericordia, misericordia ...... dyknan di Eems a kibra, nos ta perdi!..........

I scumando e elemento furioso a continuá su curso, él a inundá toer tera abao sin hací ningún caso di temor i di ansia dje victimanan koe él ta bai guli. Di toer cas a sali un grito desgarrador — i e anochi pretoe ayí a presenciá un multitud di hende, cargando anciano, — jioe — i muchanan na lechi, koe a abandoná nan cas i nan propiedad pa salbá nan vida. Ni un di nan no a toemá tempoe pa recohé algun cos necesaria, ni pa tapa nan curpa contra rigor di estación, ni pa tohé algo di comé; nan no a corda di siljá e cabaï fiel, ni di nos e vaca tan productiva, koe a keda ta grita, como pidiendo piedad," ¡ Misericordia, misericordia.... dyknan di Eems a kibra!" atá e única palabra repetí pa muhenan gritando, pa ancianonan kehando i pa muchanan yorando, i nan tabata coeri i boclá afin di evitá e morto horrible na nan vista.

Ma; ai! esfuerzo redoblá di hopi di nan ta bien pronto paralizá, i mucho di nan a kita caí riba sneeuw ó den gohera sin por lamantá pa sigui nan companjero. Jioenan homber, cargando nan mama anciana, ta sucumbí coe nan tesoro querido, desesperadamente nan ta zak un banda di nan mama i nan ta scondé nan cara den su scochi pa nan no mira e morto, koe gritando ta bai acercando más i más. Ja roncamentoe pisá, suspiro sofocá, kehamentoe debilitá a toema lugar dje promer gritonan lugubre; toer pia i toer bisti ta despedazá i na sanger; número di huidonan ta menguá na cada paso, i silencio di morto a coeminsá ta reiná........

Tempran su manecé e viento a calmá, ma lamar a inundá stad-, aldea-i campo-nan raso. Claridad pálida di luna a keda ta luzá un escena dolorosa di destrucción i di morto. Cas i daknan ta drief; cadávernan di hende i di animal ta rys subi riba superficie di agua, i akí ayá grito desgarrador di esnan, koe ta buscá di salbá nan bida riba pida paloe, ta resoná den e espacio, i den último trance en vano nan ta gritá socorro, pasobra ningún hende no ta tendé ni por scapá nan.

I ora luz di solo a plama riba mundo, como si fuera pa despertá naturaleza fó di sonjo di morto — e ora ayí bo por a mira koe únicamente e dos torenchinan di Jansum i Reyde a fiká ta sali algún pia riba agua; e ora ayí bo por a tende com lamar ta bati, camina ayera noema a reiná tanta alegria i dicha.

III

Más di tres anja a trascurrí, i ainda terrenonan di Friesland ta bao di agua. Aldea- i stadnan chikita a laba bai poco poco, i maliciosamente lamar ta hungando coe triste resto di cas i conventonan. Aki ayá solamente, meimei di inmensidad dje agua, cruz di un torenchi di piedra, manera un obelisco riba dominio di morto ta sali afó, como e, senjal di resurección dje tanto cadávernan, sepultá bao di agua. Páharanan di lamar ta sintá na bandada ta grita riba tablanan koe ta drief, i coe glotoneria insaciable nan ta zambuljá cohé nan preciosisimo alimento. Más di trinta aldea i mes tanto pueblonan a desaparecé fó di faz di mundo; e stad chikita Torum a ser poco poco gulí, i dos convento ta droemi ayí kibra i destruí, i nan ta sirbi di triste tumba di mucho religiosonan. Toer e habitantenan di Jansum i Reyde koe a scapá a huí bai interior, i ayí nan ta traha como hornalero i pober trahadó den coenucoe dje propietarionan coe kende lamar a tené misericordia. Ta duroe pa Ipma desdichado — di posedé terreno propio i di no por ocupele, di no por cultivéle; ta duro — di ser un propietario rico i di mester trahá di hornalero pa gana pida pam amargo.

¿ I ki consuelo e terreno estranhero lo por proporcionéle, ya koe no ta pérdida di su biennan él ta deplorá únicamente, ma koe él ta yora principalmente morto tambe di su querida roeman muhé Itta. ?

*El ta continuá.*

— De Parijsche Eiffeltoren doet weder van zich spreken. Donderdagavond, 15 Mei, omstreek tien uur, toen een vreeselijk onweer boven de hoofdstad woedde, sloeg een bliksemflits op den afleider van den toren.en gleed daarlangs als een vuurslang.

De wachter verklaarde dat dit verschijnsel gepaard ging met een uitbarsting niet ongelijk in sterkte aan die van een kanonschot.

Vijf maal sloeg de bliksem op den uiterste top en deed den toren tot beneden trillen. Het geleek nogmaals als in de dagen der tentoonstelling of de geheele toren geïllumineerd was; het licht scheen wijd in den omtrek. Men vreesde voor ongelukken, maar tot nog toe is daar niets van bekend.

— Een groote diefstal is in het ministerie van financien gepleegd. Een bode van het "Crédit Lyonnais" bracht een pak coupons en zou over een uur terugkomen om de waarde te ontvangen. Toen hij terugkwam, werd hem medegedeeld, dat een der pakken, met 500 coupons, ter waarde van 117,000 francs, waren verdwenen. De bode had echter een quitantie ontvangen voor het geheele bedrag, zoodat de beambten van het ministerie aansprakelijk zijn voor het verlies. Vermoedelijk is het pak ontvreemd, toen de beambte, die aan het luikje zat, zich even verwijderde om te ontbijten. De man bekende, dat hij een pak coupons op tafel en het loket open gelaten had. De politie vermoedt dat de verminste coupons te Londen moeten worden gezocht.

— Sedert 12 Mei worden er weer stierengevechten te Parijs gehouden. Ofschoon de hoornen der stieren nog van ballen voorzien zijn en de *matadores* het dier niet mogen dooden, gaat het vechten toch veel verwoeder dan verleden jaar. Bij de eerste voorstelling hadden de toeschouwers de voldoening dat een van de *matadores*, Angel Pastar, door den stier driemaal onderste boven geloopen en vertrapt werd, zoodat zijn mooie, van goud en zijde glinsterend pak ontoonbaar was. Verder kreeg het paard van een der *picadores* een stoot tuschen de ribben, waarna het bloedende uit het strijdperk moest worden geleid en sprong een ander paard uit over de schutting, die het strijdperk omringt, van waar het door de toeschouwers op den eersten rang met stokken en parapluies werd teruggedreven. Er vielen eenige vrouwen flauw en de anderen hadden zooveel te meer pleizier.

— Sommige meenen zooals de bladen melden dat den hertog van Orleans weldra het overige van zijn straf zal worden kwijt-gescholden. Anderen wijzen er op, dat dit in strijd zou zijn met de bestaande reglementen. Daarin toch wordt bepaald, dat een gevangene geen gratie kan verkrijgen, voor dat hij de helft van zijn straf heeft geboet en dan nog als hij zelf gratie vraagt. Dit zal de hertog nooit doen, zeggen zijn vrienden. Zijn gevangenisschap wordt hem overigens zoo gemakkelijk mogelijk gemaakt. Niet alleen ontvangt hij dagelijks de bezoeken zijner vrienden en aanhangers, maar het is hem ook toegestaan een kleine aap, die zijn bijzondere lieveling is, bij zich te hebben.

Volgens de telegrammen hier aangekomen zou de hertog van Orleans uit zijn gevangenis ontslagen zijn.

**Amerika.** — Indien men berichten uit San Francisco gelooven mag, is het schip *Elisa Marie* door een storm op het rif van Maricolo een eiland der Nieuwe Hebrieden, gedreven, door de inboorlingen overvallen, die de 51 passagiers en bemanning gedood en opgegeten hebben.

— De beroemde Weener maestro Johann Strauss is met zijn orkest op weg naar de V. S., om daar een kunstreis te maken: Te New-York wacht hem een vreemde ontvangst Het gouvernement zal den troep de lading beletten op grond van de wet, die het immigreeren verbiedt van werklieden, die gemeenschappelijk werken. De tusschenkomst van den Oostenrijkschen gezant wordt verwacht in zake deze eigenaardige opvatting der beteekenis van het woord "werklieden."

— Aangaande den brand van het Canadeesche krankzinnigengesticht worden nog allerlei bijzonderheden medegedeeld, waarvan sommige de haren zouden doen te bergen rijzen. Zoo zag men een krankzinnigen man die een krankzinnige vrouw greep, boven zijn hoofd tilde en toen in den vuurgloed wierp, terwijl hij blijkbaar het grootste pleizier had. De vrouw was natuurlijk niet te redden en met de grootste moeite werd de moordenaar gevangen genomen. Een ander waanzinnige poogde een brandweerman met zich in de vlammen te werpen en toen dit niet gelukte sprong hij alleen in den vuurgloed.

Vele krankzinnigen loopen nu het land rond, verbergen zich in de bosschen, op boerderijen en in schuren, en — moeten met een "manie" tot brandstichten behept zijn, zoodat men alom in ongerustheid verkeert. Eenige kleine branden kwamen reeds voor.

— Weer is een krankzinnigengesticht in Amerika, nu te Preston, in den asch gelegd. Hierbij zijn 13 personen omgekomen.

**Duitschland.** — De beraadslaging der commissie van het *Sperrgeldergezetz* in tweede lezing heeft een verrassenden uitslag gehad. Een nationaal-liberaal voorstel, strekkende om de bisschoppen in het gebruik der gelden nog meer te knellen, werd, ook op het aandringen des ministers, die er geene wezenlijke bezwaren tegen had, maar zonder dat eene grootere meerderheid voor de wet hoopte te krijgen, verworpen. Daarna werd het geheele art. 1 in de behandeling genomen en....met 10 tegen 8 stemmen verworpen. Alleen conservatieven en vrij conservatieven stemden vóór. De nationaal-liberalen, die in eerste lezing het art. hadden doen aannemen, stemden nu uit wraak tegen en speelden dus het Centrum en den vrijzinnigen in de kaart. *Alzoo zal geene rente van de geroofde fondsen aan de Katholieke Kerk worden betaald.* Zullen nu volgens den wensch van het Centrum de gelden in hun geheel worden teruggegeven of volgens den eisch der nationalen-liberalen door den Staat geconfisqueerd worden? In plaats van deze zaak te behandelen, wilde de commissie eene motie in behandeling nemen, waarbij verlangd werd, dat de bedienaren van den Evangelischen godsdienst naar gelang der te presteeren diensten door den Staat gesalariëerd zouden worden (de z. g. quaestie der *Stolgebühren*.) Dr. Windthorst deed opmerken, dat hij, hoezeer hij vóór dit voorstel was, mits het niet alleen de Evangelische Kerk doch ook de Katholieke Kerk en overige genootschappen zou betreffen, tegen de behandeling was, omdat zij nu niet te pas kwam, daar de commissie de *Sperrgelder* moest behandelen. De commissie besloot evenwel, de motie toch in de behandeling te nemen, waarop de Centrumsleden de zaal verlieten.

Na hun vertrek is de motie natuurlijk aangenomen.

— De metaalfabrikant Krupp, te Burndorf, ontving deze dagen een ongeteekende brief, waarin vermeld werd, dat zijn fabriek in brand zou worden gestoken. Krupp vergaderde al zijn werklieden en las hen de brief voor. Daarna zeide hij: "Als een uwer van plan is mijn fabriek in brand te steken, mag hij wat mij betreft zijn gang gaan. Ik wilde u alleen mededeelen, dat ik mijn fabriek niet meer zal herbouwen, omdat ik genoeg bezit om van mijn rente de gaan leven."

**Bulgarije.** — Aan de douanenpost in de nabijheid der stad Bucharest, werd onlangs door de ambtenaren een lijkstatie aangehouden. De koetsier, zoowel als de personen, die het lijk volgden, waren ten hoogste verontwaardigd en bestreden het recht der douanen om een lijkkoets te doorzoeken. Toch gebeurde dit, men opende de kist en vond er vaatjes in die met spiritus waren gevuld. De rouwdragende smokkelaars werden dadelijk gearresteerd.

**Engeland.** — Stanley's Secretaris, de heer Wilson, heeft aan een journalist eenige bijzonderheden betreffende het karakter van den ontdekker medegedeeld. "Hij is een goed gehumeurd man," zeide de heer Wilson, "en is het niet gemakkelijk, zijn toorn op te wekken. Is hij echter eenmaal boos, dan is het 't best te maken, dat ge zoo gauw mogelijk uit de voeten komt. Hij is zeer edelmoedig voor allen die hulp noodig hebben, en verzuimt nooit iets te doen wat anderen van nut kan zijn. Te Cannes kwam men Stanley vertellen, dat een Amerikaan, de heer Huntingdon, die erg ziek was, hem wenschte te zien. Hoe duur zijn tijd ook was, Stanley ging dadelijk en bleef bijna twee uren met de zieken praten.

De heer Wilson geloofde dat Stanley een verheffing tot de Engelsche ridderschap niet zou aannemen, omdat hij dan van zijn Amerikaansch burgerrecht afstand zou moeten doen. Bovendien geeft hij niet om dergelijke eerbewijzen.

—Sinds zijn terugkeer heeft Stanley reeds twee en veertig aanvragen gehad van eigenaars van wassenbeelden om hun zijne oude kleederen te verkoopen welke hij aan had toen hij weder voor voor het eerst na zijn tocht Europeanen ontmoette. Twee andere bestuurders van beeldengalarijen, een uit New-York en een uit Madame Tissaud's bekende inrichting, zonden agenten naar Zanzibar om daar onderhandelingen te voeren en ook een van de tenten van de expeditie en andere voorwerpen tot iederen prijs aan te koopen.

Stanley wilde daar evenwel niets van hooren. Zijn tent en wel wat versleten uniform heeft hij nog steeds in zijn bezit.

— Het gemeente bestuur der City heeft ter eere van Stanley eene schitterende receptie in Guilhall gegeven. In antwoord op de toespraak van den Lord-major, hield Stanley eene rede, geheel tot verdediging van zijn politiek standpunt. Hij zeide zich niet te willen uitlaten over de waarheid of de onwaarheid van Emin-pacha's verhaal over zijn verraad; hij verklaarde Emin's handelwijze niet te kunnen begrijpen, maar het natuurlijk te vinden dat deze in Duitschen dienst getreden is. Emin kon geen geen hoofdambtenaar van de Britsche Oost Afrikamaatschappij worden, want dit was krachtens 't charter dier maatschappij niet geoorloofd. Stanley zeide verder dat hij niet kon instemmen met de Engelschen als deze jaloersch zijn op het voortdringen der Duitschers in Afrika, Engeland had zich van het Congo-gebied en van Oost-Afrika meester kunnen maken. Het liet toe dat anderen dit deden en moet nu ook in de gevolgen dezer polietiek berusten, daardoor begrepen dat België in de Congo-staat honderd pct. winst maakt door hulp in woorden. Stanley acht voor het overige concurrentie voor Engeland niet nadeelig. Met mededingers komen Engelschen altijd beter vooruit dan zonder. Scherp keurde hij de Engelsche gevoels-politiek in koloniale aangelegenheden af. Hij stelde zijnen landgenooten de Duitsche manier ten voorbeeld. De Duitschers houden er geen kwakers, geen vredegenootschappen en geen sentimenteele pers op na. Dezelfde kwakerpartij die over hem den staf breekt, heeft voor de vrijmaking der Afrikanen niets gedaan, terwijl de huizen der kwakers opgevuld worden met voorwerpen, door slavenarbeid voortgebracht. Stanley brandmerkte deze als huichelarij. Wil Engeland in Afrika vooruitkomen, dan moet het niet stilzitten en afkijken wat anderen doen, maar zelf doortasten.

Deze uitlatingen hebben veel sensatie gemaakt. De meeste ochtendbladen zwijgen er over. Alleen de *Times* schrijft eene verzoenend hoofdartikel, waarin het opmerkelijk is dat de redactie de tractaten, welke Stanley met negerhoofden beweert gesloten te hebben, aanneemt als feitelijk bestaande.

— Lord Salisbury die alle telegrammen aan een onderzoek van de koningin onderwierp, voor dat zij naar hunne bestemming verzonden werden is nu gemachtigd ze rechtstreeks te verzenden.

De Koningin gevoelt groote afgematheid, zonder dat het mogelijk is met juistheid de kwaal aan te geven waaraan zij lijdt. De arbeid vermoeit haar buitenmate en zij dicteert de meeste brieven aan de princes van Battenberg.

De eerste minister is over dezen toestand zeer ongerust. Hij en zijn collega's verlichten zooveel in hun vermogen is de taak, welke de grondwet de Koningin oplegt. Maar zij ontveinzen zich niet dat de ongunstige gezondheidstoestand, of juister de rheumatische zwakheid der koningin zeer nadelig werkt op den geregelden gang van zaken.

## NOTICIANAN DI CABEL.

*Recibi dia 7 di Juni.*

**Paris.** Junio 4.— Gobierno a fiha koe di mas koe por traha pa dia, ta 10 ora di tempoe.

Mr. Ribot a manda un circular pa Consulnan di Francia na estranhería pa pidi nan di doena informe riba condicionnan di trabao na e tera camina nan ta.

Directornan dje Sociedad di metalnan a apela contra e sentencia koe a condena nan pa ta cerá.

**Berne.** Junio 4. — Gobierno di Suiza a resolvé di no entrega ningun hende koe tin un proceso político i militar ó den asuntonan di Aduana.

**Berlin.** Junio 4. — Emperador Wilhelm a haci Bismarck mira, koe lo ta masjá inconveniente di publiblica e desunion koe tin den nan dos.

**Londres.** Junio 4. — Subsecretario a nenga di doena Cámara di Comunes explicacion tocanti e asuntonan di Behring promer koe negociacionan caba, i e dici tambe, koe el ta haya noticianan, na relacion coe Newfounland, masjá exagera.

**Havana.** 4.— Inundacionnan di dia 29 i 30 di Mayo a causa un pérdida di un miljon di fuerte. Tabatin algun morto.

*Recibi dia 9 di Junio.*

**Paris.** — Mr. Carnot a pone duque di Orleans na libertad; e duque a bai na frontera di Suiza pa e sigui pa Inglaterra.

Nan a caba di discubri un conspiracion nobo contra bida di Czar di Rusia.

Alemania, Suiza, Francia i Italia a firma un tratado pa domina anarquia.

Ayera accionistanan di Canal di Suez a reuni bao di presidencia di Mr Lesseps.

Coe 351 voto contra 170, Cámara di Diputadonan a aprobá e lei koe ta fiha un derecho di importacion di tres franc riba maisji i di cinco franc riba harinja di maisji

Nan a intenta di boelá convento di Cartujonan.

**Londres.**— Fó di promer di Julio, correspondencianan pa Indias occidentales (West Indien) lo sali riba cada dia razon na diez cinco dia.

Nan ta participa koe anciana reina di Corea a moeri.

*Recibi dia 10 di Junio*

**Paris.**—Senado a caba di nombra un comision pa traha tarifa: él ta componé di 29 proteccionista i di 8 partidario di cambio libre.

Duque di Orleans tabata recibi na Douvre pa su tata, conde di Paris, i pa un cuarenta amigo.

**Londres.** — Gobierno a resolvé di suspende sesionnan di Parlamento te na luna di Julio i di poné e leinan di Irlanda den manoe di tres comision pa pap doena nan informe riba nan.

**Madrid.** — Courant *El Correo*, a sigura koe demisión di general Chinchilla ta bini dje desacuerdo, koe ta existi den él i ministro di colonianan na consecuencia dje lei electoral nobo di antiljanan.

*Recibi dia 12 di Junio.*

**Paris.**— Cámara di Diputadonan

acaba di aproba, coe 343 voto contra 160, e lei riba tarifanan nobo koe Mr Meline a presentá.

Toer courant en general ta aprobá e manifiesto koe duque di Orleans a publicá na su yegada na Inglaterra.

**Berlin.**— Príncipe di corona di Italia a yega aki. Mayor Wissman a yegá Suez.

**Londres.** — Subsecretario dt Estado na departamento di R. R. E. E. a manifestá den Cámara koe lo él sostené e *statu quo* den Inglaterra i Alemania, durante negociacionnan riba e asuntonan di Africa.

**New-York.** — Tres ciento comerciante importador a bai Washington bai protestá, contra e tarifanan di Mackenley. Hopi miembro den Senado a haci oposicion i nan ta kere koe e *bill* lo ta enteramente trocá promer koe el ta aprobá.

*Recibi dia 13 di Junio.*

**Paris.**—Ministro Ribot, papiando di deseo koe Francia tini di conservá e relaccionnan cordial coe Inglaterra, a bisa, koe sin embargo gobierno francés mester protestá contra e nación koe á la fin kier tihéle na Egipto.

Cámara a aprobá e resolución pa conservá e edificio di maquineria di última exposición.

**Berlin.**— Von Caprivi ta di opinion koe kitamentoe dje sistema di paspoort na Alsacia-Lorena, ta peligroso.

**Londres.** — Den sesión di accionistanan di canal di Suez, tené na Paris, informe di 1889 tabata leza.

Beneficio dje anja ayi ta 47.212.925 franc. Un dividendo di 85 franc pa cada acción lo ta reparti. E informe ta aprobá coe 1244 voto contra 200.

## VERSCHEIDENHEDEN.

Men zegt wel eens: "er bestaat niets nieuws onder de zon," maar het geval, dat hier volgt, is tocht wel nieuw te noemen.

Een horlogemaker in Alençon bood onlangs een zijner klanten een horloge aan voor een prijs, dien eenieder, zelfs al was hij reeds in het bezit van een uurwerk, moest doen watertanden, nl. 40 perc. beneden de werkelijke waarde. Op de vraag, hoe hij in staat was voort te gaan met tegen zulke lage prijzen te verkoopen, antwoordde hij: "O, dat is zeer eenvoudig: ik heb ze van een dierentemmer gekocht, die dezer dagen hier aangekomen is en voorstellingen geven wil. Hij had in Genève goede zaken gemaakt en kwam op den inval om onderweg met smokkelen nog een Kapitaaltje er bij te verdienen. Om de waakzaamheid der douanen te verschalken, vond hij geen beter middel dan zijne in Genève aangekochte horloges goed te omwikkelen en ze onder het stroo van zijne leeuwin en van zijn tyger te verbergen, met welken dieren alleen hij het voorrecht had op vertrouwelijken voet om te gaan.

Op de grenzen werd de bagage van den eigenaar der menagerie allerzorgvuldigst nagezien. Het kwam echter niet bij de douanen in de gedachten op om ook de kooien der dieren van binnen te onderzoeken.

## ADVERTENTIEN.